

FGU: Hvad siger Ambassadørerne?

Interview med produktionsskoleambassadør Lene Tanggaard

Lene, når vi lige om lidt er på vej ind i FGU, hvad er så det vigtigste at tage med os?

Lene Tanggaard: Jamen det er jo den praktiske dimension i jeres undervisning, som trækker tråde tilbage til det at være del af noget virkeligt, at producere noget til nogen, der har brug for det.

Ja, vi arbejder praksisbaseret i produktionsskoleværkstedet. I FGU'en trækkes der nu i retning af at undervisningen skal være helhedsorienteret. Det er vel noget andet, eller hvad?

Lene Tanggaard: 'Helhedsorienteret' minder for mig at se om et behandlingsbegreb. Det er et begreb, der har tendens til at klientgøre eleven. Det antyder, at der er brug for en særlig indsats, brug for at alle aktører spiller sammen. Det er sådan set en del af en kompensatorisk logik: Den unge kan ikke selv, derfor skal han/hun hjælpes. Jeg har selv været fortaler for en helhedsorienteret indsats i visse sammenhænge, for det ser faktisk ud til at kunne hjælpe i nogle situationer. Men det klientgør.

Hvis vi så snakker om praksisorienteret, så er det mere et pædagogisk begreb. Det er mere alment og neutralt, det udpeger ikke eleverne som i en særlig risikogruppe eller noget i den stil. Det peger bare på en bestemt måde at arbejde på, der

også hænger sammen med at arbejde i teams eller sjak. Det er faktisk også en måde jeg bestræber mig på at undervise på på universitetet.

Og så er der jo også ordet anvendelsesorienteret. Det er et rigtigt undervisningsbegreb. Det deler undervisningen op i det generelle, det der ikke er anvendelsesorienteret – og det er det fine – og det anvendelsesorienterede, der ikke er så fint. Men når man bevidst ønsker at gøre undervisningen anvendelsesorienteret, så bliver det hurtigt svært og kunstigt, når man absolut skal have virkeligheden ind i undervisningen.

Så for at vende tilbage til det med, hvad I skal have med ind i FGU, så er det først og fremmest det praktiske afsæt – der selvfølgelig skal videreudvikles og bringes i spil på nye måder. Og så skal I bringe jeres store viden og erfaring med de unge med jer. Der vil være unge, der har brug for særlige indsats, men der må helst ikke gå for meget 'indsats' i det.

Hvis vi lige kan dvæle lidt ved det helhedsorienterede, så beskriver ministeriet, at man i den helhedsorienterede undervisning skal arbejde med cases og projekter, der både har elementer af værkstedspraksis og elementer af almene fag i sig. Hvad tænker du om det? Sker der noget med praksis, når man arbejder på den måde?

Lene Tanggaard: Ja det gør der! En case er en konstruktion. Den er ikke virkeligheden. Og det gennemskuer eleverne straks og tager det ikke lige så alvorligt som en rigtig produktion. En case simulerer virkeligheden. Hvis man skal sige noget godt om en case, så er det måske, at det er det næstbedste. Den kan være bedre end ren teoretisk undervisning, men den kan ikke rumme virkelighedens kompleksitet, så derfor reducerer den virkeligheden. Og dermed reducerer den også læringsmulighederne. Man risikerer meget hurtigt at skabe en pseudopraksis.

Den fuldt integrerede praksis i produktionsskolernes værksteder, den er meget tæt på virke-

ligheden og er forbundet til alvor og nødvendighed, det er noget helt andet.

Den autentiske og genuine undervisning, der finder sted på produktionsskolerne, det er faktisk en perle i dansk sammenhæng. Hvis man er nødt til at indgå alt for mange kompromisser, så kan jeg være nervøs for at man mister det helt særlige. Selvfølgelig har jeg forståelse for, at man er nødt til at sørge for at alle kan være med, når nu man skal til at arbejde sammen med nye medarbejdergrupper. Men hvis man skal gøre noget, så tror jeg, at man skal trække dansk- og matematiklærerne ud i værkstedet, så de sammen med faglærerne derude kan lægge dansk og matematik ind i arbejdet.

Flere forskere har påvist at projektpædagogikken har en tendens til at reproducere social ulighed! Egentlig var den et forsøg på at bryde den sociale ulighed. Man ville gøre op med den autoritære viden på universiteterne, i stedet skulle undervisningen være drevet af de studerendes interesser og motivation, sådan at også børn fra ikke-akademikerhjem kunne være med. Men det viste sig hurtigt, at i gruppearbejder omkring projekter finder de dygtige studerende og dem med akademikerforældre sammen.

I et værksted, hvor der skal produceres noget, der er det ikke nær så let at blive ekskluderet. Der er altid brug for en hånd et eller andet sted, og man kan deltage på mange forskellige måder. Man kan faktisk også sige, at det er lettere at 'snyde' i case- og projektundervisningen. Man kan gemme sig bag bøgerne og lade som om, man er optaget. I værkstedet, hvor en produktion skal udføres og være færdig på et bestemt tidspunkt, der er det ikke nær så let at gemme sig. Der bliver man ansvarliggjort på en helt anden måde.

En anden ting, der ser ud til at komme mere af i FGU, det er målstyring. Man kunne jo hævde, at der i dag i produktionsskolen er tale om 'sagsstyring', altså at sagen – opgaven er bestemmende

for det der sker – og derigennem lærer de unge. Hvad tænker du egentlig om det?

Lene Tanggaard: Ja, i produktionsskolen er det sagen og måske især arbejdsfællesskabet, der styrer. Der er i dag en stor tiltro til målstyring. Man vil gerne være sikre på at komme i mål. Faktisk så er det sådan, at systembaseret kontrol, som målstyring jo er, har tendens til at avle det modsatte. Vi har en tendens til at drible udenom, hvis vi styres for meget. Der ligger en indbygget mistillidserklæring i målstyringen. Hvis man mødes af mistillid, så svarer man med modstand, så 'får de ikke mere end det, de be'r om'. Og så er der jo også det, at systembaseret kontrol ikke nødvendigvis er systematisk – ikke alt kan måles, så vi risikerer at misse en masse muligheder, hvis vi fokuserer på det, vi kan forestille os at måle.

Nej, det der rykker, det er den måde, man står til ansvar for overfor sine kammerater i det nære arbejdsfællesskab, f.eks. i en produktion på et værksted.

Dermed være ikke sagt, at mål i sig selv er dårlige. Tværtimod. Mål som didaktisk kategori er vigtige: Hvad skal vi lave, hvorfor skal vi gøre det, hvordan? Konkrete og saglige mål udtrykt i adfærdstermer. De virker. Men målstyring i sig selv, det har efter min mening ingen plads i en pædagogisk sammenhæng!

Det helt afgørende i en fremtidig FGU er at fastholde et pædagogisk sprog og en pædagogisk praksis, fordi det er det, der vil gøre den største forskel for eleverne.

Lene Tanggaard er professor ved Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation og Psykologi: [http://vbn.aau.dk/da/persons/lene-tanggaard-pedersen\(1c9bfda9-8265-4a28-a2da-8d733a2c43e2\).html](http://vbn.aau.dk/da/persons/lene-tanggaard-pedersen(1c9bfda9-8265-4a28-a2da-8d733a2c43e2).html)

Siden juni 2017 er Lene Ambassadør for Produktionsskolerne